

GUILLAUME APOLLINAIRE

P Á S M O

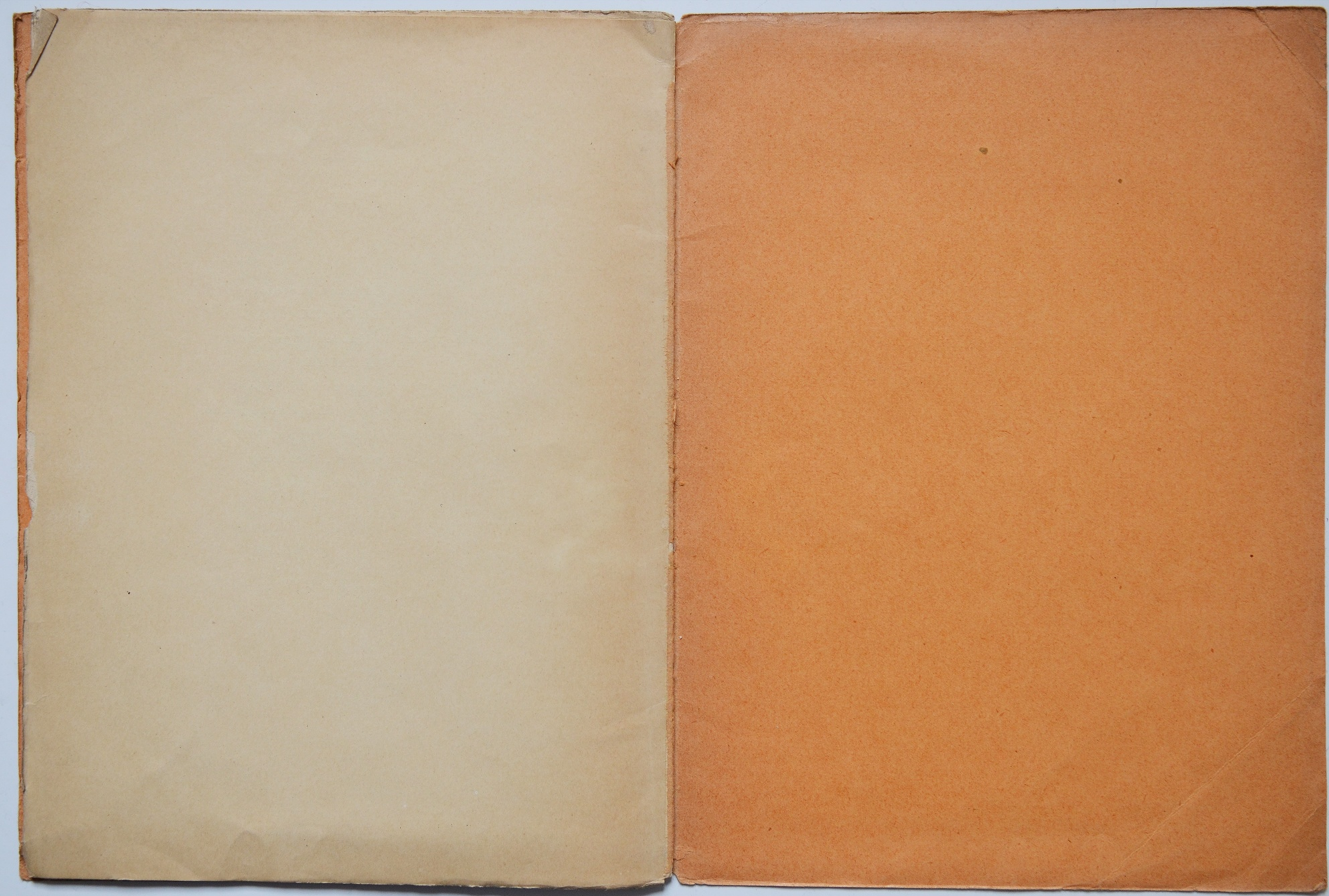
NAKLADATEL FR. BOROVI V PRAZE

8-

186577

22-

GUILLAUME APOLLINAIRE

P Á S M O

NAKLADATEL FR. BOROVÝ V PRAZE

Tím starým světem přec jsi znaven na konec
 Pastýřko Eiffelko jak bečí stádo mostů dnes
 Řecký a římský starověk se ti už přežily
 Zde starodávně se tváří i automobily
 Jen náboženství zůstalo nové ve starých věcí tříšti
 Zůstalo zcela prosté jak hangary na letišti
 Jediné neantické v Evropě křesťanství je
 Evropan nejmodernější jste vy ó papeži Pie
 A tebe zdržuje stud když okna na tebe hledí
 Vstoupiti do kostela a jíti ke zpovědi
 Čteš letáky cenníky plakáty jež nahlas zpívají
 Toť poesie dne a prosu dne žurnály dávají
 Sešity po šestáku o detektivech kteří prosluli
 Portréty slavných mužů a steré tituly

Viděl jsem dnes a jméno už nevím pěknou ulici
 Novou a čistou byla to sluneční polnice
 Šefové dělnice a krásné písárky z bureau
 Z pondělí do soboty čtyřikrát denně tudy se berou
 Z rána tu třikrát tovární píšťala zní
 Chraptivý zvon zde zašteká k poledni
 Nápis na zdech a tabulích štíty a vyhlášky
 Vřeští a štěbetají jak o závod s papoušky
 Mám rád tu pěknou ulici průmyslu a pile
 Ležící v Paříži mezi třídou des Ternes a ulicí Aumont-Thiéville.

Hle mladá ulice a ty sám jsi jen malé dítě
 Tvá matka jinak než modře a bíle nešatí tě
 Jsi velmi zbožný a René Dalize tvůj první kamarád
 Má stejně s tebou církevní pompu nade vše rád
 Je devět večer plyn stažen do modra tajně se kradete z ložnice
 Po celou noc se v kolejní kapli modlíte
 Zatím co věčná spanilá hlubina ametystná
 Oblévá na vždy planoucí glorii Krista
 Toť krásná lilie již všichni pěstíme
 Toť rusovlasá pochodeň jež větrem nehasne
 Toť bledý a nachový syn bolestiplné ženy
 Toť strom vždy modlitbami všemi přetížený
 Toť dvojmocnina cti a věčnosti
 Toť hvězda o cípech šesti
 Toť Bůh jenž v pátek mře a v neděli vzkříšen jesti

Toť Kristus který k nebi lépe než letci vzlétá
Jemu náleží podnes výškový rekord světa
Kristus panenka oka
Dvacátá panenka věků v tom on se vyzná
A změněn v ptáka náš věk jak Ježíš nahoru letí

Ďáblové v propastech zvedají hlavu by mohli naň pohleděti
Praví že napodobí co uměl už Šimon kouzelník
Křičí že zná-li létat má slouti záletník
Andělé létají lehce kolem hezkého letce
Ikarus Enoch Eliáš Apollonius z Thyany
Kol prvního létadla krouží u nebeské brány
Uctivě pouštějí ty jež unáší Svatá Eucharistie
Ty kněze kteří věčně stoupají pozvedajíce hostie
Avion s křídly nesloženými se snáší a klesá
Ty miliony vlaštovek přilétnou na nebesa
Letmo se blíží havrani sovy sokoli naši ptáci
Z Afriky přicházejí ibisi marabuti plameňáci
Pták Noh jemuž básně a pohádky hlásají slávu
V pařátech nese leb Adamovu první hlavu
Z obzoru letí orel a vyráží velký křik
A z Ameriky došel malý kolibřík
Z Číny sem přišli pihi dlouzí a pružní
Ti mají jen po jednom křídle a létají v párech družni
Pak ejhle holubice duch neposkvřený sám
Jež provází lýrovec a tisícioký páv
A fénix hranice jež sama se zapálí
V svém žhavém popeli na chvíli vše zahalí
Sirény opustily své nebezpečné úskaliny
A chvátají krásně zpívajíce všecky tři

A všichni orli fénix i pihi z Číny
Se s létacím strojem svorně pobratří

Nyní ty kráčíš sám davem po Paříži
Kol tebe stáda autobusů řvou říčí a víří
Bolestná úzkost lásky hrdlo svírá ti
Jak bys už nikdy se neměl lásky dočkati
Vstoupil bys do kláštera kdybys žil v dávném čase
Když na rtech si najdete modlitbu vy stydíte do ruda se
Sobě se vysmíváš a smích tvůj plá výhni pekelnou
Jiskřičky jeho zlatí života tvého dno
Toť obraz visící v temnu galerie
A vidět jej z blízka ti třeba chvílemi je

Dnes jdeš po Paříži ženy jsou krví znamenány
Bylo to na sklonku krásy jen nerad toho vzpomínám

Z koruny žhavých plamenů pozřela na mne Panna v Chartres
Krev vašeho Svatého Srdce mne zalila na Montmartru
Jsem chor slyše ta slova požehnaná

Láska již trpím je má choroba tajná
A obraz který tě posedl ti pomůže přežít úzkost a bdění
Vždy u tebe dlí ten obraz jenž prchá k nevrácení

U Středozemního moře jsi nyní na pobřeží
Pod citronníky jež celý rok kvetou svěží
S přáteli svými se projíždíš ve člunu
Jeden je z Nizzy dva z Turbia jeden z Mentonu
Sepií hlubinných se děsí oči naše
A v chaluhách plují ryby obrazy Mesiáše

Jsi v zahradě hospůdky v okolí Prahy
Cítíš se zcela šťasten na stůl růži ti dali
A místo abys psal svou povídku lenošíš pohřichu
Hledě na mandelinku spící v růžovém kalichu

V achátech Svatovítských zříš zděšen své vlastní rysy
Na smrt jsi smuten byl v ten den kdy sebe v nich objevil jsi

Podoben Lazaru kterého světlo drtí
Pozpátku točí se ručičky hodin v židovské čtvrti
A ty couváš ve vlastním životě pomalu
Jda na Hradčany nahoru a poslouchaje k večeru
Jak v hospodách české písně zpívají

Hle jsi uprostřed melounů v Marseilli

Hle jsi v Koblenzi v hotelu s obrem na vývěsní tabuli

Hle sedíš v Římě pod japonskou mišpulí

Hle jsi v Amsterdamu s dívkou jež je ošklivá a tobě hezká se zdá
Říká že se brzo se svým studentem v Leydech sezdá
Tam najímají pokoje Cubicula locanda v latině
Vzpomínám toho tři dny jsem tam byl a v Goudě neméně

Jsi v Paříži od soudce vyslýchán
Jak zločinec zatčen a do vězení dán

V bolestných cestách i šťastných jsi proběhl kus světa
Dřív než jsi postřehl lež a svoje leta
V dvaceti láskou trpěl jsi a ve třiceti zas

Jak blázen žil jsem a ztratil jsem svůj čas
Na své ruce se už netroufáš podívat a stále chce se ti zaplakat
Nad sebou nade vším co zděsilo tě nad ní kterou mám rád

Uslzen vidíš chudáky emigranty odjížděti
Věří v Boha modlí se ženy kojí své děti
Jich zápach plní síň nádraží Saint Lazar
Jako tři králové věří ve svou hvězdu v budoucí zdar
Doufají, že v Argentině zbohatnou velice
A domů se vrátí nesouce s sebou tisíce
Ty rodiny nesou praporek červený jako vy srdce své
Ten praporek a naše sny jsou stejně přízračné
Někteří z emigrantů zůstanou a pobývají tu

V děrách ulice des Rosiers nebo des Écouffes
Často jsem zřel je večer jdou se ven nadýchat vzduchu
Zřídka se pohnou s místa jako figurky v šachu
Nejvíce jsou to Židé a ženy jich s parukami
Sedí bezkrevné a hlídají temné krámy

Stojíš nad zinkovým plechem ve výčepu ochlastů
Popijíš mezi nešťastníky kávu za dva sous

Jsi pozdě k ránu ve velikém restaurantu
Zpívá se tančí pije se šampaňské

Ty dívky nejsou zlé a mají své starosti přec
I od tě nejošklivější svou bolest zakusil mileneec

Je to dcera městského strážníka prý z Cannes
Neznám její ruce jsou tvrdé a rozprýskané

Mám soustrast nesmírnou se švy jejího břicha

Pokorně dávám svá ústa ubohé dívce se strašným smíchem

Jsi sám jitro přichází
Mlékaři zvoní bandaskami v ulicích

Noc se vzdaluje jako míšenka přesličná
Toť Léa pozorná či Ferdina falešná

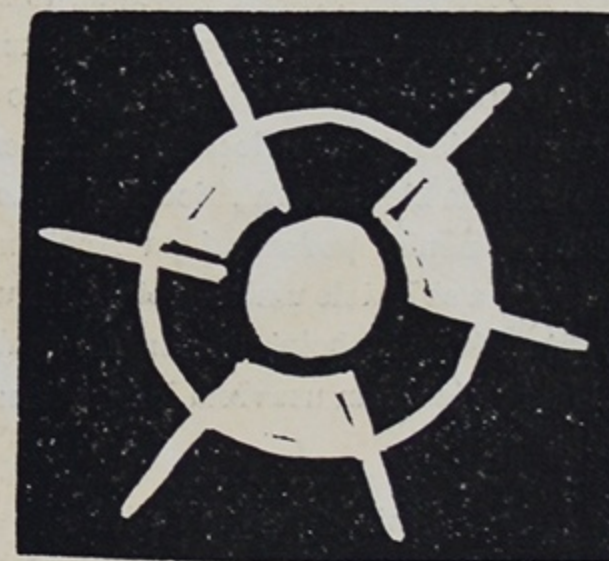
A ty piješ ten líh palčivý jako života bol
Tvého života jež piješ jak alkohol

Chceš domů pěšky jít a míříš stranou Auteuile
Spát mezi svými modlami z Oceanie a Guineje
Jsou to Kristové jiné víry a jiných bohoslužeb
Nižší Kristové temných nadějí a tužeb

S bohem s bohem spáči

Slunce plá pláče

(Alcools.)

Mladý francouzský básník **Guillaume Apollinaire**, po otci Polák, povahou kosmopolita, kulturou a čestnou účastí na velké válce, z níž vyšel s těžkým poraněním, pravý Francouz, zemřel asi před dvěma měsíci chřipkovou nákazou, několik dní po své svatbě, krátce po uzavřeném příměří, kdy se kulturní tvorbě otevírala nová budoucnost. Jako básník přejal G. Apollinaire tradici symbolismu, obohativ ji podivnými, teskně rozmarnými tóny své nepokojné, výstřední, bohaté osobnosti. Hravost, dětský pláč, exotičnost, schválnost i melodická prostota, tyto protikladné rysy vyzírají všude z jeho „Alkoholů“, ve kterých krátce před válkou shrnul básnickou žej svého života.

Jako výtvarný kritik spojil G. Apollinaire své jméno nerozlučně s vývojem nejmladšího umění. Byl to kritik objevitel, vřelý zastánce a průbojník kubismu, který bez nejmenší kritické pedanterie, lehce, životně, improvisačně obhájil mladé umění v Paříži. Co učinil pro pochopení celníka primitiva Rousseaua, co pro Deraina, Picassa, Bracqua, to zůstane nejkrásnější kapitolou moderní kritiky. Jeho pěkná, radostně vedená revue „Les Soirées de Paris“ má nezapomenutelnou hodnotu literární kuriozity a uměleckého dokumentu.

Když byla ukradena Lionardova „Gioconda“ v Louvru, padlo nějakým nedorozuměním podezření na Apollinaira, tohoto vášnivého amatéra a sběratele umění. Tehdy, jsa uvězněn, napsal veršiky, které lze s hlubokým pohnutím opakovati dnes, kdy se za mladým básníkem uzavřela kobka temnější než ve vězení Santé:

„Avant d'entrer dans ma cellule
Il a fallu me mettre nu
Et quelle voix sinistre ulule
Guillaume qu'es-tu devenu

Le Lazarre entrant dans la tombe
Au lieu d'en sortir comme il fit
Adieu adieu chantante ronde
O mes années ô jeunes filles“

K. Č.

Této básně, kterou přeložil

KAREL ČAPEK

a 15 řezbami do linolea doprovodil

JOSEF ČAPEK,

vyšlo 500 výtisků, z nichž 20 jest
ručně umělcem kolorováno a podepsáno.

Vytiskla Politika v dubnu 1919

pro nakladatele Fr. Borového

v Praze.

